

De bosbeekjuffer

Hans Smeenk

Ze bestaan nog wel, die snelstromende, heldere beekjes met stenige bedding. In de vakantie kom je ze tegen, bijvoorbeeld in de Ardennen, Zwitserland of Frankrijk. Dan stroomt daar een beek, zoals een beek behoort te stromen: tussen geheimzinnige, donkergroen bemoste en beboste oevers, in een bedding en met boorden vol stenen van miniatuurrotsblokformaat. Met watervalletjes en stroomversnellinkjes. Koud water, zuurstofrijk.

Karakteristieke vogels van dit soort beekjes zijn de grote gele kwikstaart, de ijsvogel en de waterspreeuw. Zijn ze alle drie aanwezig, dan krijgt zo'n beek van mij een driesterrenpredikaat. En vliegen er ook nog bosbeekjuffers, dan is alles helemaal in orde!

We kunnen dan getuige zijn van de sierlijke, haast vlinderachtige fladdervlucht van deze beekjuffers welke associaties oproept met sprookjesachtige elfjes en waternimfen, dansend langs de waterkant. Deels is dit echter schone schijn, want in menige vlucht schuilt een dosis agressie in de vorm van een aanvals- of verdedigingsvlucht. Fotograferen van bosbeekjuffers kan lastig

zijn: net heb je scherp ingesteld en ben je klaar om af te drukken of daar gaat hij weer, een ander mannetje bestokend of zelf wegvluchtend voor een aanval. Het instandhouden van een territorium kost erg veel energie, maar is tevens van groot belang: zonder territorium maakt een mannetje weinig kans bij de vrouwtjes. Ook tijdens de balts gebruikt hij zijn donkerblauwe vleugels. Het 'rode lampje' aan de onderzijde van zijn laatste drie segmenten wordt daarbij als extra lokmiddel ingezet door het achterlijf sterkt te krommen. Met dit rode achterlichtje wijst hij na de paring ook geschikte ei-afzetplaatsen voor haar aan.

Bosbeekjuffers stellen hoge eisen aan het milieu van de beek. Een beek met een meanderende loop tussen beschaduwde oevers gevuld met koel, helder, schoon en zuurstofrijk water. Bosbeekjuffers zijn indicatoren voor een goed milieu. Een beek die door bosbeekjuffers wordt uitverkoren, is pas een echte bosbeek. In ons land zijn er gelukkig nog de Geul en de Dommel, waar we de bosbeekjuffer kunnen aantreffen. Maar er zijn er in ons land beslist te weinig bosbeken gespaard gebleven... ■